

“Rutinàriament, els consellers ens haurien de demanar opinió”

Com ha de ser l'acadèmia del segle XXI?

—Una acadèmia. Nosaltres érem l'acadèmia nacional dels Països Catalans—una de les poques institucions que existeixen declaradament de Països Catalans— i ho continuem essent, però volem refermar la nostra pertinença a aquesta àrea lingüística i cultural. A part ser membres de la Unió Internacional d'Acadèmies i ser reconeguts com a tal des del 1922—una cosa que no sap la gent del carrer: que som una acadèmia europea com la francesa o la italiana—, és important que sigui una acadèmia moderna, avançada, i no un lloc perquè els acadèmics seguin en poltrones. Hem de ser un lloc de debat constant i de producció d'estudis rigorosos sobre qüestions que interessin tothom. Ja hem fet alguna cosa: un estudi sobre el canvi climàtic a Catalunya, en preparam un sobre l'ús del sòl a Catalunya i les Balears; hem fet un estudi sobre l'ús social de la llengua catalana; ara hem fet una consulta sobre els transgènics i una altra sobre la llei d'educació, un informe que ens va demanar el conseller Ernest Maragall i que vam presentar al Parlament de Catalunya, on tots els grups polítics van estar-hi d'acord, tret de Ciutadans.

Aquesta consulta constant per part de les autoritats a la comunitat científica s'ha d'institucionalitzar i fer més freqüent. Gairebé rutinàriament, els consellers ens haurien de demanar opinió. Voldria que això fos més constant. La decisió política ja la prendran els polítics.

—**Demaneu que us facin servir?**

—Sí. Sobre qualsevol cosa podem emetre informes. Una altra cosa: com a acadèmia dels Països Catalans no podem tenir una actitud centralista i no la tenim. Sota la meua presidència hem inaugurat la seu d'Alacant, la de Lleida,

Salvador Giner presidirà l'Institut d'Estudis Catalans (IEC) quatre anys més, després d'haver guanyat les eleccions per 112 vots contra els 72 que obtingué l'altre candidat, Ricard Torrents, una diferència molt àmplia si la comparem amb els enfrontaments electorals més recents.

hem millorat considerablement la seu de Perpinyà—fa goig de veure-la, amb un oliu de mil anys, com Catalunya, al davant— i inaugurarem la de Palma. Ara voldria potenciar aquestes seus. Si tenim prou diners, ho farem. I a València tenim una delegació, no una seu, però anem per bon camí perquè, conjuntament amb la Universitat de València acabem d'inaugurar una exposició sobre el darwinisme—i no l'hem inaugurada a Barcelona, l'hem inaugurada a València i després la portarem a Barcelona. Això és el que volem fer: una acadèmia moderna. La nostra vinculació directa és amb la comunitat intel·lectual, científica i humanística de tota aquesta àrea. Tot això demostra de manera palpable que no som uns essencialistes, que volem fer coses. Els catalans som feiners,

somiatruites però feiners. I estem dedicats a això. També sabem que això no s'aconsegueix en dos dies. El carisma el tenim però també ho hem de demostrar a la gent. Hi hem posat la banya i no la'n traurem.

—**Parleu molt d'impulsar la recerca científica. Però com podeu competir amb els centres de recerca i les universitats?**

—No els fem la competència. Treballem-hi. Un exemple és la *Història de la ciència als Països Catalans*, que és una obra magnífica de tres volums—el tercer no trigarà a sortir— que hem editat amb la Universitat de València. El Centre de Recerca Matemàtica és de l'Institut d'Estudis Catalans. És situat a l'Autònoma, però és del IEC. Això es va fer en època del Manuel Castellet. Però nosaltres no podem entrar al Sincrotró del Vallès, així com els nostres avantpassats van fer un institut de cartografia o un de meteorològic. No podem. Sí que podem tenir, i ho tenim, a tots els centres científics, un membre al seu patronat; o bé col·laborar amb l'Acadèmia de Ciències d'Andorra—com fem— o amb l'Acadèmia Menorquina d'Estudis. Aliar-nos amb ells, crear-hi sinergies. Fa quatre anys que ho fem. Crec que si hem rebut el vot majoritari ha estat perquè han vist que fem el canvi. Si ens ho deixen fer, acabarem aquesta feina i aconseguirem l'Acadèmia del segle XXI.

—**El segle XXI, i el final del XX, ha estat marcat per la revolució de les noves tecnologies i els nous mitjans electrònics. Què ha de fer l'acadèmia per adaptar-s'hi?**

—Això que fem. Tenim avançadíssima la digitalització del fons documental del IEC. Hem entrat a Google Books amb un conveni. I fem gestions per aplegar el fons documental històric del País Valencià, un arxiu històric contemporani molt important, i situar-lo en un lloc meravellós que no puc dir encara. A més, tenim el portal Meridià, que agrupa tota la informació de la recerca que es fa des d'un laboratori d'Elx o un centre de recerca de la Universitat de Barcelona: què fan, quin pressupost tenen, quin any acabaran, etcètera. L'èxit ens ha sorprès a nosaltres mateixos. I al setembre o a l'octubre hi donarem una altra empenta. Però també ha estat un èxit el Diccionari, que rep milions de visites. Milions. El consulta un expert en catalanística de

Kuala Lumpur i milers de vailets que han après a treballar-hi. I tot això no ha impedit que es comprin el diccionari de paper, que també és un èxit.

—L'esforç que fa el IEC en el vessant editorial és prou visible a les llibreries?

—No és pas menys visible que l'esforç editorial que fa l'Acadèmia Francesca a França. Som la primera editorial acadèmica dels Països Catalans i algunes universitats ho envegen. La Universitat de València fa molt bé de coeditar coses amb nosaltres perquè la distribució és magnífica. En l'esforç editorial hi hem deixat la pell. Fem llibres de text de referència de química o física que no eren a l'abast dels estudiants en català i ara es troben en la llengua del país. Josep Vigo ha fet un text sobre la flora dels Pirineus, que és un *best-seller*. Un llibre magnífic i científicament important, però alhora de molt bon llegir. És una coedició amb el Centre Excursionista de Catalunya. Convido tothom que vagi a veure la llibreria de l'Institut, que és arran de carrer, a la plaça de Salvador Seguí, i que vegin les meravelles que publiquem: l'*Atlas lingüístic* de Joan

Veny, en format gran, que és immens, i en format manual, accessible a tothom: així tothom podrà veure les diferències dialectals, que són interessants... i molt més petites que no les que es troben en l'espanyol o en l'anglès dels Estats Units, amb grans diferències entre Califòrnia i els Apalatxes. I així tothom veurà que parlem la mateixa llengua.

—Què ha de fer el IEC amb l'Acadèmia Valenciana de la Llengua?

—És una creació del PP de València, una creació política molt recent. El IEC es va crear fa 102 anys i el va fundar una diputació, però de seguida es va despolititzar. Tenim la religió de la catalanitat, però no som polítics i menys encara partidistes, perquè hi ha moltes opinions, al si del IEC. La nostra actitud ha esta inequívoca des que jo sóc president d'aquesta casa. Però vull afegir una cosa sense moure'm un mil·límetre de la nostra posició. Passat l'estiu, a mi m'agradaria escoltar els membres valencians del IEC, no tan sols els lingüistes, i que m'aconsellin. Vull sentir-los individualment o col·lectivament. Tenim un vice-president lingüista, en Joan Solà, i també ha de ser escoltat.

Que ens diguin que hem de fer. Quan una institució reconeix l'Institut d'Estudis Catalans com la màxima autoritat lingüística, no hi tinc cap problema. Exemple concret: el govern balear no reconeix el IEC com a autoritat lingüística directa, reconeix la Universitat de les Illes Balears (UIB) com a autoritat lingüística a les Balears. Ja m'està bé, perquè la UIB, al seu torn, reconeix el IEC com a autoritat. Si, hipotèticament, una institució valenciana creada per qui sigui reconeix una institució valenciana que reconeix l'autoritat del IEC en matèria lingüística, jo no hi tinc problemes. Jo només vull pau, però tots els departaments de filologia del món —tots els del món, sense excepció— reconeixen el IEC com a autoritat màxima sobre el català. Prou maldecaps tenim! És què sentim parlar català amb la freqüència que voldríem als carrers d'Alacant, Perpinyà, València o Barcelona? Jo ofereixo una via senzilla i directa per resoldre el problema i mantenir la unitat de la llengua. Qui ha de ser magnànim som nosaltres, perquè estem per sobre.

Alex Milian